

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна ЧЕМАШКАЛО

ВИЩА МАТЕМАТИКА

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	<i>12 "Інформаційні технології"</i>
Спеціальність	<i>124 "Системний аналіз"</i>
Освітній рівень	<i>перший (бакалаврський)</i>
Освітня програма	<i>"Управління складними системами"</i>

Статус дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Завідувач кафедри
*вищої математики та
економіко-математичних методів*

Людмила МАЛІЯРЕЦЬ

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри *вищої математики та економіко-математичних методів*
Протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Розробники:

Рибалко А. П., к.ф.-м.н., доц. кафедри *вищої математики та економіко-математичних методів*,

Денисова Т. В., к.т.н., доц. кафедри *вищої математики та економіко-математичних методів*

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Вища математика" є обов'язковою навчальною дисципліною, яка вивчається згідно з освітньою програмою підготовки бакалаврів галузі знань 12 "Інформаційні технології", спеціальності 124 "Системний аналіз" всіх форм навчання.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни "Вища математика" є функціональні залежності між характеристиками різноманітних явищ і процесів, зокрема, економічних, що відбивають різні аспекти прийняття господарських рішень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни "Вища математика" є: властивості функціональних залежностей, які описують явища і процеси навколишнього світу, їх дослідження засобами лінійної та векторної алгебри, аналітичної геометрії та математичного аналізу; побудова математичних моделей реальних явищ і процесів у різноманітних галузях людської діяльності.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основами математичного апарату, необхідного для розв'язування теоретичних та практичних задач фахової спрямованості; виробити навички математичного дослідження прикладних задач і побудови економіко-математичних моделей; закласти у студентів уміння самостійно вивчати літературу з математики та прикладних питань; сформувати цілісну систему теоретичних і практичних знань, необхідну для професійної діяльності компетентного фахівця у галузі інформаційних технологій; розвинути навички аналітичного мислення та застосування математичного апарату до формалізації реальних процесів та явищ.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни "Вища математика" є:

засвоєння основних принципів побудови математичних моделей із використанням методів матричного і векторного аналізу, координатного методу;

оволодіння навичками здійснення аналізу побудованої математичної моделі з використанням сучасної комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів;

формування системи знань для самостійного проведення необхідних розрахунків у рамках побудованих моделей з метою встановлення кількісних і якісних характеристик об'єктів для прогнозування та прийняття оптимальних рішень;

набуття досвіду вільного оперування абстрактними математичними об'єктами та наочного подання результатів спостережень у різних областях знань за допомогою геометричних образів.

засвоєння основних принципів побудови математичних моделей із використанням відомих засобів математичного аналізу;

оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу функціональних залежностей, якими описується побудована математична модель, з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів (пакетів прикладних програм).

формування у студентів аналітично-дослідницьких компетентностей щодо використання засобів математичного аналізу (методу границь, диференціального та інтегрального числення, числових і функціональних рядів, диференціальних рівнянь), лінійної та векторної алгебри й аналітичної геометрії у професійній діяльності.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	1, 2
Кількість кредитів ECTS	15
Форма підсумкового контролю	залік, іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
"Геометрія" й "Алгебра і початки аналізу" в обсязі, передбаченому програмами загальноосвітньої середньої школи	Вступ до фаху
	Дискретна математика
	Інформаційний бізнес та хмарні технології
	Методи оптимізації та дослідження операцій
	Випадкові процеси
	Бази даних
	Моделювання фінансових процесів
Моделювання систем	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми системного аналізу у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачають застосування теоретичних положень та методів системного аналізу та інформаційних технологій і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов	<p>РН2. Вміти використовувати стандартні схеми для розв'язання комбінаторних та логічних задач, що сформульовані природною мовою, застосовувати класичні алгоритми для перевірки властивостей та класифікації об'єктів, множин, відношень, графів, груп, кілець, решіток, булевих функцій тощо.</p> <p>РН3. Вміти визначати ймовірнісні розподіли стохастичних показників та факторів, що впливають на характеристики досліджуваних процесів, досліджувати властивості та знаходити характеристики багатовимірних випадкових векторів та використовувати їх для розв'язання прикладних задач, формалізувати стохастичні показники та фактори у вигляді випадкових величин, векторів, процесів.</p>
<p>КЗ 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>КЗ 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>КФ 1. Здатність використовувати системний аналіз як сучасну міждисциплінарну методологію, що базується на прикладних математичних методах та сучасних інформаційних технологіях і орієнтована на вирішення задач аналізу і синтезу технічних, економічних, соціальних, екологічних та інших складних систем.</p> <p>КФ 2. Здатність формалізувати проблеми, описані природною мовою, у тому числі за допомогою математичних методів,</p>	<p>РН2. Вміти використовувати стандартні схеми для розв'язання комбінаторних та логічних задач, що сформульовані природною мовою, застосовувати класичні алгоритми для перевірки властивостей та класифікації об'єктів, множин, відношень, графів, груп, кілець, решіток, булевих функцій тощо.</p>

<p>застосовувати загальні підходи до математичного моделювання конкретних процесів.</p> <p>КФ 7. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології для комп'ютерної реалізації математичних моделей та прогнозування поведінки конкретних систем а саме: об'єктно-орієнтований підхід при проектуванні складних систем різної природи, прикладні математичні пакети, застосування баз даних і знань.</p>	
<p>КЗ 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>КЗ 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>КФ 3. Здатність будувати математично коректні моделі статичних та динамічних процесів і систем із зосередженими та розподіленими параметрами із врахуванням невизначеності зовнішніх та внутрішніх факторів.</p> <p>КФ 4. Здатність визначати основні чинники, які впливають на розвиток фізичних, економічних, соціальних процесів, виокремлювати в них стохастичні та невизначені показники, формулювати їх у вигляді випадкових або нечітких величин, векторів, процесів та досліджувати залежності між ними.</p> <p>КФ 10. Здатність розробляти експериментальні та спостережувальні дослідження і аналізувати дані, отримані в них.</p>	<p>РН3. Вміти визначати ймовірнісні розподіли стохастичних показників та факторів, що впливають на характеристики досліджуваних процесів, досліджувати властивості та знаходити характеристики багатовимірних випадкових векторів та використовувати їх для розв'язання прикладних задач, формалізувати стохастичні показники та фактори у вигляді випадкових величин, векторів, процесів.</p>
<p>КЗ 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>КЗ 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>КФ 3. Здатність будувати математично коректні моделі статичних та динамічних процесів і систем із зосередженими та розподіленими параметрами із врахуванням невизначеності зовнішніх та внутрішніх факторів.</p> <p>КФ 5. Здатність формулювати задачі оптимізації при проектуванні систем управління та прийняття рішень, а саме: математичні моделі, критерії оптимальності,</p>	<p>РН4. Знати та вміти застосовувати базові методи якісного аналізу та інтегрування звичайних диференціальних рівнянь і систем, диференціальних рівнянь в частинних похідних, в тому числі рівнянь математичної фізики.</p>

<p>обмеження, цілі управління; обирати раціональні методи та алгоритми розв'язання задач оптимізації та оптимального керування. КФ 8. Здатність організувати роботу з аналізу та проектування складних систем, створення відповідних інформаційних технологій та програмного забезпечення.</p>	
<p>КЗ 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. КЗ 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. КФ 2. Здатність формалізувати проблеми, описані природною мовою, у тому числі за допомогою математичних методів, застосовувати загальні підходи до математичного моделювання конкретних процесів. КФ 3. Здатність будувати математично коректні моделі статичних та динамічних процесів і систем із зосередженими та розподіленими параметрами із врахуванням невизначеності зовнішніх та внутрішніх факторів. КФ 5. Здатність формулювати задачі оптимізації при проектуванні систем управління та прийняття рішень, а саме: математичні моделі, критерії оптимальності, обмеження, цілі управління; обирати раціональні методи та алгоритми розв'язання задач оптимізації та оптимального керування. КФ 9. Здатність представляти математичні аргументи і висновки з них з ясністю і точністю і в таких формах, які підходять для аудиторії як усно так і в письмовій формі.</p>	<p>РН5. Знати основні положення теорії метричних просторів, лебегівської теорії міри та інтеграла, теорії обмежених лінійних операторів в банахових та гільбертових просторах, застосовувати техніку і методи функціонального аналізу для розв'язання задач керування складними процесами в умовах невизначеності.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лінійна та векторна алгебри. Аналітична геометрія

Тема 1. Матриці та дії з ними.

1.1. Матриця: основні означення, різновиди. Арифметичні операції (дії) над матрицями та їх властивості. Елементарні перетворення та еквівалентність матриць.

1.2. Застосування матриць при розробці лінійних моделей реальних процесів і явищ. Лінійна балансова модель Леонтьєва.

Тема 2. Визначники квадратних матриць.

2.1. Поняття визначника 2-го, 3-го, n -го порядків. Мінор і алгебраїчне доповнення елемента визначника. Властивості визначників. Методи обчислення визначників.

2.2. Використання визначників в математичному моделюванні та розв'язанні практичних завдань фахової спрямованості. Лінійна модель обміну (модель міжнародної торгівлі).

Тема 3. Системи лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР).

3.1. Системи n лінійних алгебраїчних рівнянь з n невідомими (СЛАР- $n \cdot n$). Правило Крамера для розв'язання СЛАР- $n \cdot n$. Обернена матриця: означення, теорема існування та способи відшукування. Розв'язання СЛАР- $n \cdot n$ за допомогою оберненої матриці. Розв'язання матричних рівнянь.

3.2. Системи m лінійних алгебраїчних рівнянь з n невідомими (СЛАР- $m \cdot n$): поняття рангу матриці та способи його відшукування (метод елементарних перетворень, метод обведення). Критерій сумісності СЛАР- $m \cdot n$ (теорема Кронекера – Капеллі). Дослідження СЛАР- $m \cdot n$ на сумісність, методи розв'язання (Гаусса, Жордана – Гаусса). Загальний, частинний, базисний та опорний розв'язки. Однорідні СЛАР- $m \cdot n$ та їх розв'язання.

3.3. Застосування СЛАР під час розробки математичних моделей процесів різної природи.

Тема 4. Векторна алгебра. Лінійні m -вимірні простори.

4.1. Вектори: означення основних понять (вектор, модуль вектора, нульовий (одичний) вектор, рівні (протилежні) вектори, колінеарні (компланарні) вектори, координати). Форми задання векторів (геометрична, координатна, алгебраїчна), проєкція вектора на вісь (геометрична, алгебраїчна), орт вектора, напрямні косинуси).

4.2. Лінійні операції над векторами (сума, різниця, множення на скаляр) та їх властивості. Нелінійні операції над векторами (скалярний, векторний, мішаний добутки векторів та їх властивості). Кут між двома векторами. Критерії ортогональності, колінеарності, компланарності векторів. Застосування векторів у задачах геометрії (відшукування відстані між двома точками, площі трикутника, поділ відрізка у заданому відношенні).

4.3. Лінійні m -вимірні простори. Основні поняття. Лінійна залежність і незалежність системи векторів. Базис лінійного m -вимірного простору. Розкладання вектора за базисом. Перехід до нового базису. Власні значення та власні вектори: означення, основні властивості. Характеристичне рівняння. Знаходження власних значень та власних векторів матриць 2-го та 3-го порядку.

4.4. Застосування інструментарію векторної алгебри для розв'язанні практичних задач фахової спрямованості. Використання багатовимірних векторів для аналізу даних. Застосування лінійних операторів при моделюванні різноманітних залежностей між характеристиками складових складних систем.

Тема 5. Аналітична геометрія на площині.

5.1. Поняття про рівняння лінії на площині. Різновиди рівнянь прямої на площині: канонічне, параметричні, через дві задані точки, через задану точку у заданому напрямі, з кутовим коефіцієнтом, у відрізках на осях, нормальне, із заданим нормальним вектором, загальне. Основні задачі на пряму, взаємне розташування двох прямих на площині. Кут між двома прямими. Відстань від точки до прямої.

5.2. Криві 2-го порядку: означення, загальне рівняння, умови належності до еліптичного, гіперболічного, параболічного типу. Центральні (нецентральні) криві 2-го порядку. Коло, еліпс, гіпербола, парабола: означення, канонічне рівняння, параметри, ексцентриситет, побудова. Зведення загального рівняння кривої 2-го порядку до канонічного вигляду.

5.3. Застосування інструментарію аналітичної геометрії під час розв'язання прикладних задач. Алгебраїчний аналіз на площині геометричних інтерпретацій залежностей між характеристиками об'єктів та систем.

Тема 6. Аналітична геометрія у просторі.

6.1. Поняття про рівняння поверхні у просторі. Різновиди рівнянь площини. Умови перетину, паралельності, ортогональності, збігу двох площин. Кут між двома площинами. Відстань від точки до площини. Різновиди рівнянь прямої у просторі. Умови паралельності,

перпендикулярності, збігу, перетину, перехрещування двох прямих. Кут між двома прямими у просторі. Аналіз взаємного розташування прямої і площини. Кут між прямою і площиною.

6.2. Загальне рівняння поверхні другого порядку. Найважливіші поверхні другого порядку (циліндричні, тривісний еліпсоїд, сфера, одно- і двопорожнинний гіперболоїди, конічні, еліптичний і гіперболічний параболоїди). Дослідження форми поверхні другого порядку методом перерізів.

6.3. Застосування у задачах професійного спрямування аналізу геометричних інтерпретацій залежностей між характеристиками об'єктів та систем у просторі.

Змістовий модуль 2. Диференціальне числення функції однієї змінної

Тема 7. Границя функції.

7.1. Числові функції: основні означення, способи задання. Основні елементарні функції, їхні властивості та графіки. Комплексні числа: означення, геометричне зображення, форми задання, операції (дії) над комплексними числами. Границя числової послідовності: означення, критерій існування, властивості, геометричний зміст. Нескінченно малі: означення, властивості. Нескінченно великі: означення, властивості, зв'язок із нескінченно малими. Невизначеності: означення, типи. Практичні рекомендації щодо відшукування границь.

7.2. Границя функції: означення, геометричний зміст, односторонні границі, критерії існування. Основні властивості границь функції у точці. Перша і друга визначні границі та їх наслідки. Практичні рекомендації щодо обчислення границь. Порівняння нескінченно малих, застосування еквівалентних нескінченно малих до обчислення границь.

7.3. Застосування елементарних функцій у методах математичної обробки даних. Використання граничного аналізу для дослідження функціональних зв'язків у складних системах. Застосування методу границь для моделювання процесів управління процесами та системами.

Тема 8. Неперервність функції.

8.1. Означення неперервності функції у точці, неперервність основних елементарних функцій. Критерії неперервності та властивості функцій, неперервних у точці. Розриви функцій та їх класифікація, дослідження функцій на неперервність.

8.2. Неперервність функції на проміжку: означення, основні теореми про неперервні функції.

8.3. Аналіз інформації, яка описується функцією неперервної змінної. Застосування методу границь при моделюванні різноманітних залежностей між характеристиками складових складних систем.

Тема 9. Похідна та диференціал функції.

9.1. Похідна функції: означення, загальний порядок відшукування, зв'язок із неперервністю. Таблиця похідних основних елементарних функцій та основні правила диференціювання. Диференціювання складених функцій і функцій різних форм задання. Логарифмічне диференціювання. Геометричні, фізичні та економічні застосування похідної: рівняння дотичної та нормалі до кривої; швидкість, прискорення, собівартість продукції, продуктивність праці.

9.2. Диференціал функції: означення, геометричний зміст, правила відшукування, основні властивості, застосування до наближених обчислень. Похідні та диференціали вищих порядків.

9.3. Застосування апарату похідних та диференціалів для вирішення професійно-орієнтованих завдань. Впровадження методів диференціального числення в моделювання процесів управління складними системами.

Тема 10. Дослідження функцій та побудова графіків.

10.1. Властивості диференційованих функцій. Теореми Ферма, Ролля, Коші та Лагранжа. Обчислення границь функцій за допомогою правила Лопітала. Формула Тейлора та її застосування

10.2. Зростання та спадання функцій. Екстремуми функцій. Дослідження функцій на монотонність та екстремуми. Відшукування найбільшого та найменшого значення функції на відрізку.

10.3. Дослідження функцій на опуклість (угнутість), точки перегину. Асимптоти кривої (вертикальні, горизонтальні, похилі) та їх відшукування. Загальна схема дослідження функцій та побудова їх графіків.

10.4. Застосування методів диференціального числення для опису та дослідження функціональних залежностей між складовими у складних системах.

Змістовий модуль 3. Функції кількох змінних.

Тема 11. Функції кількох змінних

11.1. Означення функції кількох змінних. Область визначення функції двох змінних та її графічне зображення. Лінії та поверхні рівня. Границя та неперервність функції двох змінних.

11.2. Частинні похідні функції кількох змінних, їх геометричний та економічний зміст. Частинні диференціали та повний диференціал функції двох змінних, його застосування до наближених обчислень значень функції. Частинні похідні та диференціали вищих порядків. Похідна за напрямом. Градієнт та його властивості. Еластичність функції, її економічний зміст.

11.3. Використання диференціального числення функцій кількох змінних для моделювання процесів та явищ різної природи.

Тема 12. Екстремум функції двох змінних

12.1. Локальний екстремум функції двох змінних: означення основних понять, необхідна і достатня умови екстремуму. Найбільше та найменше значення функції у замкненій області.

12.2. Умовний екстремум: постановка задачі, зведення задачі про умовний екстремум функції двох змінних до задачі про локальний екстремум функції однієї змінної. Метод множників Лагранжа. Побудова емпіричних формул методом найменших квадратів.

12.3. Дослідження на екстремум параметрів систем, що інтерпретуються як функції кількох змінних. Побудова та аналіз математичних моделей для оптимізації управління складними системами.

Змістовий модуль 4. Інтегральне числення. Звичайні диференціальні рівняння

Тема 13. Невизначений інтеграл

13.1. Первісна функція: означення, теорема про множину усіх первісних. Невизначений інтеграл: означення, основні властивості, таблиця основних невизначених інтегралів. Метод безпосереднього інтегрування. Метод інтегрування заміною змінної (підстановки). Метод інтегрування частинами: класифікація основних випадків. Поняття про інтеграл, що «не беруться».

13.2. Інтегрування найпростіших раціональних дробів. Інтегрування виразів, які містять квадратичний тричлен. Розклад правильного дроби на суму найпростіших. Інтегрування довільного раціонального дроби.

13.3. Інтегрування тригонометричних функцій за допомогою універсальної тригонометричної підстановки. Деякі особливості застосування заміни змінної у інтегралах, що містять тригонометричні функції. Інтегрування найпростіших ірраціональних функцій. Інтегрування квадратичних ірраціональних функцій за допомогою тригонометричних підстановок.

13.4. Використання методів інтегрального числення для моделювання процесів управління складними системами.

Тема 14. Визначений інтеграл

14.1. Визначений інтеграл: означення, геометричний зміст, теорема існування, основні властивості. Теорема про середнє. Теорема Ньютона – Лейбніца. Основні методи визначеного інтегрування: безпосереднє інтегрування, метод заміни змінної (підстановки), інтегрування частинами.

14.2. Геометричні застосування визначених інтегралів: обчислення площі плоскої фігури, об'єму тіла обертання, довжини дуги кривої, площі поверхні. Наближене обчислення ВІ: формули прямокутників, трапецій та Сімпсона.

14.3. Поняття про невластні інтеграли з нескінченними межами інтегрування (1-го роду) та невластиві інтеграли від розривних функцій (2-го роду), умови їх збіжності. Інтеграл Ейлера – Пуассона та його застосування.

14.4. Використання інтегрального числення для математичного моделювання та обчислення характеристик об'єктів та систем. Застосовувати визначених та невластних інтегралів до розрахунків числових характеристик складних систем.

Тема 15. Звичайні диференціальні рівняння 1-го порядку

15.1. Диференціальні рівняння 1-го порядку: означення основних понять (розв'язок, загальний і частинний розв'язки), теорема існування та єдиності розв'язку. Задача Коші: постановка та геометричний зміст.

15.2. Інтегрування основних типів диференціальних рівнянь 1-го порядку: найпростіших, з відокремлюваними змінними, однорідних, лінійних, Бернуллі, в повних диференціалах.

15.3. Застосування апарату диференціальних рівнянь для побудови математичних моделей реальних процесів і явищ.

Тема 16. Диференціальні рівняння вищих порядків

16.1. Диференціальні рівняння вищих порядків: означення основних понять, теорема існування та єдиності розв'язку. Інтегрування диференціальних рівнянь, що припускають зниження порядку: які містять тільки старшу похідну; не містять похідних до $(k-1)$ -го порядку; не містять явно незалежної змінної. Рівняння Ейлера.

16.2. Лінійні диференціальні рівняння 2-го порядку: означення, структура загального розв'язку. Визначник Вронського. Інтегрування однорідних лінійних диференціальних рівнянь 2-го порядку зі сталими коефіцієнтами. Інтегрування неоднорідних лінійних диференціальних рівнянь 2-го порядку зі сталими коефіцієнтами, що мають праву частину спеціального вигляду.

16.3. Застосування диференціальних рівнянь в побудові та дослідженні математичних моделей процесів управління складними системами.

Тема 17. Системи лінійних диференціальних рівнянь (СЛДР)

17.1. СЛДР: означення основних понять (розв'язок системи, загальний і частинний розв'язки), теорема про існування й єдиність розв'язку. Задача Коші. Однорідні та неоднорідні СЛДР зі сталими коефіцієнтами: означення, розв'язання зведенням до одного ДР та методом Ейлера. Поняття по стійкість.

17.2. Використання систем диференціальних рівнянь як математичних моделей динамічних систем, виконання якісної оцінки побудованої моделі на основі розв'язків системи. Впровадження засобів дослідження на стійкість у моделювання управління складними системами.

Змістовий модуль 5. Елементи теорії ймовірностей та математичної статистики

Тема 18. Випадкові події та їх ймовірності.

18.1. Означення випадкової події. Простір елементарних подій. Класичне означення ймовірності. Геометричне та статистичне означення ймовірності.

18.2. Основні теореми теорії ймовірностей. Залежні та незалежні, сумісні та несумісні події. Теореми додавання ймовірностей. Умовна ймовірність. Теорема множення ймовірностей. Ймовірність протилежної події. Формула повної ймовірності. Формула Байєса.

18.3. Використання поняття та властивостей ймовірності для практичного визначення стохастичних характеристик в складних системах.

Тема 19. Схема повторних незалежних випробувань.

19.1. Незалежні повторні випробування. Формула Бернуллі.

19.2. Масові незалежні повторні випробування. Локальна та інтегральна теореми Муавра – Лапласа. Функції Гаусса та Лапласа, їх властивості та застосування. Теорема Пуассона.

19.3. Застосування схеми незалежних випробувань при моделюванні реальних ситуацій та розв'язанні практичних завдань.

Тема 20. Випадкові величини та їх закони розподілу.

20.1. Основні поняття. Означення випадкової величини. Дискретні та неперервні випадкові величини. Закони розподілу ймовірностей випадкової величини та способи їх завдання. Функція розподілу ймовірностей, її властивості.

20.2. Дискретна випадкова величина. Числові характеристики дискретної випадкової величини: математичне сподівання, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, мода, медіана. Основні закони розподілу дискретних випадкових величин.

20.3. Неперервна випадкова величина. Функція розподілу та щільність ймовірностей неперервної випадкової величини, їх властивості. Числові характеристики неперервної випадкової величини, формули їх відшукування. Основні закони розподілу неперервної випадкової величини: рівномірний, нормальний та показниковий. Властивості цих розподілів та їх основні числові характеристики.

20.4. Багатовимірні випадкові величини.

Поняття про систему випадкових величин. Функція розподілу системи двох випадкових величин. Умовні закони розподілу компонентів системи дискретних випадкових величин, їх основні числові характеристики.

20.5. Формалізування стохастичних показників та факторів у складних системах у вигляді випадкових величин та векторів. Визначення ймовірнісних розподілів стохастичних показників та факторів, що впливають на характеристики досліджуваних процесів. Дослідження властивостей та знаходження характеристик багатовимірних випадкових векторів.

Тема 21. Елементи математичної статистики.

21.1. Статистичний розподіл. Вибірковий метод. Означення генеральної сукупності та вибірки з неї. Емпіричний закон розподілу. Дискретний та інтервальний варіаційні ряди. Полігон та гістограма. Основні вибіркові характеристики.

21.2. Статистичні оцінки параметрів розподілу. Статистичні оцінки параметрів розподілу генеральної сукупності та їх властивості: незсунутість, спроможність та ефективність. Точкові та інтервальні оцінки.

22.3. Перевірка статистичних гіпотез.

Основна й альтернативна статистичні гіпотези. Статистичний критерій. Помилки 1-го та 2-го роду, потужність критерію. Приклади статистичних гіпотез та статистичних критеріїв.

22.4. Застосування методів та інструментарію математичної статистики для обробки даних, створення та аналізу математичних моделей, розв'язання широкого кола практичних задач.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план» навчальної дисципліни.

Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни "Вища математика" передбачені такі форми навчання як: лекції, практичні та лабораторні заняття. З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено використання під час занять активних та інтерактивних навчальних технологій, методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, серед яких: лекції проблемного характеру (теми 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 18, 20, 21), міні-лекції (теми 1, 3, 6, 7, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 19), робота в малих групах (теми 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 19, 21), дискусії (теми 2,3, 10, 12, 18), мозкові атаки (теми 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 20, 21), комп'ютерні симуляції (теми 7, 9), метод сценаріїв (теми 11, 12, 21), банки візуального супроводу (теми 4, 5, 7, 8, 9, 12, 15, 20, 21), індивідуальна дослідницька робота (теми 7, 9, 17, 18, 20, 21), на всіх заняття широко використовуються презентації.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих у здобувачів компетентностей враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Вища математика» передбачають лекційні, практичні і лабораторні заняття, а також виконання студентами самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і оцінюється сумою набраних балів (у першому семестрі максимальна сума – 100 балів; у другому семестрі максимальна сума – 60 балів, мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит, – 35 балів);

Поточний контроль в першому семестрі включає оцінювання під час:

лекцій – у формі колоквіуму (протягом семестру студенти виконують 2 колоквіуми, максимальна кількість балів за обидва 14 балів), а також виконання самостійної творчої роботи – 7 балів; загальна кількість – 21 бал;

практичних занять – у формі письмових контрольних робіт (протягом семестру студенти виконують 2 роботи, максимальна кількість балів за обидві – 14 балів), самостійних контрольних робіт (протягом семестру студенти виконують 2 роботи, максимальна кількість балів за обидві – 12 балів), компетентнісно-орієнтованих завдань (протягом семестру студенти виконують 2 завдання, максимальна кількість балів за обидва – 18 балів), домашніх завдань (протягом семестру студенти виконують 6 завдань, максимальна кількість балів – 11 балів); загальна кількість – 55 балів;

лабораторних занять – у формі письмових лабораторних робіт (протягом семестру студенти виконують 12 робіт; максимальна кількість за всі – 24 бали.

Поточний контроль у другому семестрі включає оцінювання під час:

лекцій – у формі колоквіуму (протягом семестру студенти виконують 2 колоквіуми, максимальна кількість балів за обидва 12 балів), а також виконання самостійної творчої роботи – 7 балів; загальна кількість – 19 балів;

практичних занять – у формі письмових контрольних робіт (протягом семестру студенти виконують 2 роботи, максимальна кількість балів за обидві – 12 балів), самостійних контрольних робіт (протягом семестру студенти виконують 2 роботи, максимальна кількість балів за обидві – 8 балів), компетентнісно-орієнтованих завдань (протягом семестру студенти виконують 3 завдання, максимальна кількість балів – 13 балів), загальна кількість – 33 бали;

лабораторних занять – у формі письмових лабораторних робіт (протягом семестру студенти виконують 8 робіт; максимальна кількість за всі – 8 балів.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться відповідно до графіку навчального процесу: у *першому семестрі* у формі диференційованого заліку, який полягає в оцінюванні рівня засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни сумою балів, набраних за результатами поточного контролю – підсумковою оцінкою; у *другому семестрі* – у формі семестрового екзамену.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

За умови успішного виконання навчального плану та програми навчальної дисципліни, студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімум можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімум можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни (1 семестр)

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
1	2		3	4
Тема 1	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція №1. Матриці та дії з ними	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №1. Матриці та дії з ними	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №1. Дії з матрицями	Лабораторна робота	2
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу, виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–	
Тема 2	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція №2. Визначники квадратних матриць	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №2. Обчислення визначників	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №2. Обчислення визначників	Лабораторна робота	2
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–	

		Виконання домашнього завдання, виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Домашнє завдання	2
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №3. Системи n лінійних алгебраїчних рівнянь з n невідомими	–	–
		Лекція №4. Системи m лінійних алгебраїчних рівнянь з n невідомими	–	–
1	2		3	4
	Практичне заняття	Практичне заняття №3. Розв'язання квадратних СЛАР	–	–
		Практичне заняття №4. Розв'язання прямокутних та однорідних СЛАР	Письмова контрольна робота	7
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №3. Розв'язання визначених СЛАР	Лабораторна робота	2
		Лабораторне заняття №4. Розв'язання невизначених СЛАР	Лабораторна робота	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
Виконання домашнього завдання, виконання компетентнісно-орієнтованого завдання		Домашнє завдання	2	
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №5. Векторна алгебра	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №5. Операції над векторами	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №5. Операції над векторами	Лабораторна робота	2
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу, виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–	
Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №6. Аналітична геометрія на площині	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №6. Пряма на площині. Криві другого порядку	Самостійна контрольна робота	6
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття № 6. Розкладання вектора за базисом. Власні значення та власні вектори матриць	Лабораторна робота	2

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання домашнього завдання, виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Домашнє завдання	2
Тема 6	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція №7. Аналітична геометрія у просторі	Колоквіум	7
	Практичне заняття	Практичне заняття №7. Площина та пряма у просторі	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №7. Пряма на площині. Площина та пряма у просторі	Лабораторна робота	2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання домашнього завдання, компетентнісно-орієнтованого завдання	Компетентнісно-орієнтоване завдання	9

Тема 7	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція №8. Границя функції натурального аргументу	–	–
		Лекція №9. Границя функції неперервного аргументу	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №8. Обчислення границь числових послідовностей	–	–
		Практичне заняття №9. Обчислення границь функцій неперервного аргументу	Самостійна контрольна робота	6
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №8. Границі числових послідовностей	Лабораторна робота	2
		Лабораторне заняття №9. Обчислення границь функцій	Лабораторна робота	2
Самостійна робота				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання домашнього завдання, виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Домашнє завдання	2
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №10. Неперервність і точки розриву функцій	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №10. Дослідження функцій на неперервність	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №10. Неперервність і точки розриву функцій	Лабораторна робота	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання домашнього завдання, компетентнісно-орієнтованого завдання	Домашнє завдання	2
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №11. Похідна функції однієї змінної. Диференціал функції однієї змінної	Самостійна творча робота	7
	Практичне заняття	Практичне заняття №11. Диференціювання функцій однієї змінної. Застосування похідної	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №11. Диференціювання функції однієї змінної	Лабораторна робота	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Компетентнісно-орієнтоване завдання	9
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №12. Дослідження функцій та побудова графіків	Колоквіум	7
	Практичне заняття	Практичне заняття №12. Дослідження функцій та побудова їх графіків	Письмова контрольна робота	7

	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №12. Похідні та диференціали вищих порядків	Лабораторна робота	2
Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання домашнього завдання	Домашнє завдання	1
Загальна кількість балів				100

Рейтинг-план навчальної дисципліни (2 семестр)

Аудиторна робота					
Тема 11	Лекція	Лекція №1. Функції кількох змінних: загальні відомості, границя та неперервність	–	–	
		Лекція №2. Частинні похідні та диференціали функції кількох змінних. Похідна за напрямом, градієнт	–	–	
	Практичне заняття	Практичне заняття №1. Область існування, лінії рівня функції двох змінних. Частинні похідні та диференціали функцій кількох змінних	–	–	
		Практичне заняття №2. Похідна за напрямом, градієнт функції кількох змінних	–	–	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №1. Частинні похідні функції кількох змінних	–	–	
		Лабораторне заняття №2. Градієнт та похідна за напрямом	Лабораторна робота	1	
	Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–	
Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання		–	–		

1	2	3	4
Аудиторна робота			
Тема 12	Лекція	Лекція №3. Локальний екстремум функції двох змінних. Найбільше та найменше значення функції в замкненій області	–

		Лекція №4. Умовний екстремум функції двох змінних. Метод множників Лагранжа. Побудова емпіричних формул методом найменших квадратів	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №3. Дослідження функції двох змінних на локальний екстремум. Найбільше та найменше значення функції в замкненій області	–	–
		Практичне заняття №4. Умовний екстремум функції двох змінних. Метод найменших квадратів	Самостійна контрольна робота	4
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №3. Дослідження функції двох змінних на локальний екстремум	–	–
		Лабораторне заняття №4. Метод найменших квадратів	Лабораторна робота	1
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Компетентнісно-орієнтоване завдання	3
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 13	Лекція	Лекція №5. Невизначений інтеграл. Основні методи невизначеного інтегрування	–	–
		Лекція №6. Інтегрування раціональних дробів. Інтегрування функцій, раціонально залежних від тригонометричних. Інтегрування алгебраїчних ірраціональностей	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №5. Основні методи невизначеного інтегрування	–	–
		Практичне заняття №6. Інтегрування раціональних алгебраїчних дробів. Інтегрування функцій, раціонально залежних від тригонометричних, та алгебраїчних ірраціональностей	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №5. Невизначене інтегрування	–	–
1	2	3	4	
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–
Тема 14	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №7. Визначений інтеграл. Основні методи визначеного інтегрування. Застосування визначених інтегралів. Невласні інтеграли	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №7. Обчислення визначених інтегралів. Застосування визначених інтегралів. Невласні інтеграли	Письмова контрольна робота	6
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №6. Обчислення визначених та невластних інтегралів	Лабораторна робота	1
		Лабораторне заняття №7. Застосування визначених інтегралів	–	–
		Лабораторне заняття №8. Чисельне інтегрування	Лабораторна робота	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання		–	–	
Тема 15	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №8. Звичайні диференціальні рівняння 1-го порядку	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №8. Інтегрування диференціальних рівнянь 1-го порядку	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №9. Диференціальні рівняння 1-го порядку	–	–
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–	

		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–
Тема 16	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №9. Диференціальні рівняння вищих порядків, що припускають зниження порядку. Лінійні диференціальні рівняння вищих порядків	–	–
1	2	3	4	
	Практичне заняття	Практичне заняття №9. Інтегрування лінійних диференціальних рівнянь 2-го порядку зі сталими коефіцієнтами і правою частиною спеціального вигляду	Самостійна контрольна робота	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Компетентнісно-орієнтоване завдання	5
Тема 17	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №10. Системи лінійних диференціальних рівнянь	Колоквіум	6
	Практичне заняття	Практичне заняття №10. Системи лінійних диференціальних рівнянь	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №10. Диференціальні рівняння 2-го порядку. Системи лінійних диференціальних рівнянь	Лабораторна робота	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–
Тема 18	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №11. Випадкові події та їх ймовірності. Основні теореми	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №11. Обчислення ймовірностей випадкових подій	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №11. Обчислення ймовірностей випадкових подій	–	–
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–
Тема 19	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №12. Схема повторних незалежних випробувань	–	–
	Практичне заняття	Практичне заняття №12. Схема повторних незалежних випробувань	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №12. Схема повторних незалежних випробувань.	Лабораторна робота	1
1	2		3	4
Тема 19	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
		Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	–	–
Тема 20	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №13. Дискретні та неперервні випадкові величини	–	–
		Лекція №14. Основні розподіли випадкових величин. Багатовимірні випадкові величини	Самостійна творча робота	7
	Практичне заняття	Практичне заняття №13. Випадкові величини та їх числові характеристики	–	–
		Практичне заняття №14. Багатовимірні випадкові величини	–	–
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №13. Розподіли випадкових величин	–	–
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–	
	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання	Компетентнісно-орієнтоване завдання	5	
Тема 21	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція №15. Опрацювання статистичних даних. Статистичне оцінювання параметрів розподілу	Колоквіум	6
		Лекція №16. Перевірка статистичних гіпотез	–	–

Практичне заняття	Практичне заняття №15. Статистичне оцінювання параметрів розподілу	Письмова контрольна робота	6
	Практичне заняття №16. Елементи теорії кореляції. Елементи теорії регресії	–	–
Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №14. Статистичне оцінювання параметрів розподілу	Лабораторна робота	1
	Лабораторне заняття №15. Перевірка статистичних гіпотез	–	–
	Лабораторне заняття №16. Елементи теорії кореляції. Елементи теорії регресії	Лабораторна робота	1
Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, опрацювання лекційного матеріалу	–	–
Іспит			40
Загальна кількість балів			100

Рекомендована література

Основна

1. Вища математика: математичний аналіз, лінійна алгебра, аналітична геометрія : підручник / [авт. кол. : В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець, Л. М. Афанасьєва та ін. ; за ред. В. С. Пономаренка]. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (412 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015.
2. Вища математика : базовий підручник для вузів / під ред. В. С. Пономаренка. – Харків : Фоліо, 2014. – 669 с.
3. Ліман Ф. Вища математика: навчальний посібник у 2-х частинах / Ф. Ліман, В. Власенко, С. Петренко. – Київ : Українська книга, 2018. – 614 с.
4. Літвин І. І. Вища математика: навчальний посібник / І. Літвин, Г. Желєзняк, О. Конончук. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 368 с.
5. Сенчуков В.Ф. Вища математика. Загальні розділи: навчальний посібник. Ч. 1 / В. Ф. Сенчуков, Т. В. Денисова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 444 с.
6. Сенчуков В.Ф. Вища математика. Загальні розділи: навчальний посібник. Ч. 2 / В. Ф. Сенчуков, Т. В. Денисова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.
7. Сенчуков В.Ф. Вища математика. Загальні розділи: навчальний посібник. Ч. 3 / В. Ф. Сенчуков, Т. В. Денисова. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 356 с.

Додаткова

8. Барковський В. В. Вища математика для економістів : навчальний посібник / В. Барковський, Н. Барковська. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 448 с.
9. Вища математика : навчальний посібник в 2 частинах. Частина І. Лінійна алгебра і аналітична геометрія / І. П. Стороженко. – Харків, 2019. – 80 с.

10. Вища математика : навчальний посібник в 2 частинах. Частина II. Математичний аналіз / І. П. Стороженко. – Харків, 2019. – 156 с.
11. Клепко В.Ю Вища математика в прикладах і задачах: навчальний посібник / В. Клепко, В. Голець. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. - 594 с
12. Мелашенко, О. П. Вища математика: навч. посіб. / О. П. Мелашенко, В. Є. Рог; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2019. – 100 с.
13. Торяник Д.О. Вища математика: навчальний посібник / Д.О. Торяник. – Харків: ХДУХТ, 2019. – 150 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

14. Розміщення навчально-методичного забезпечення на сайті ПНС навчальної дисципліни для денної форми навчання <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2530> (1 семестр) <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4615> (2 семестр)
15. Розміщення навчально-методичного забезпечення на сайті ПНС навчальної дисципліни для заочної форми навчання <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5855>
13. Математичний аналіз. Методичні рекомендації для самостійної роботи за темою "Диференціальне числення функцій багатьох змінних" для студентів галузі знань 12 "Інформаційні технології" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. А. П. Рибалко, К. В. Степанова; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (3,36 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 64 с. – Загол. з титул. екрану. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25159>
14. Вища математика. Методичні рекомендації до самостійної роботи за темою "Ряди" для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / укл. А. П. Рибалко, К. В. Степанова; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (2,40 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 63 с. – Загол. з титул. екрану. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22151>
15. Вища математика . Методичні рекомендації до самостійної роботи за темою "Диференціальні рівняння" для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. А. В. Воронін, О. В. Гунько; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (6,03 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 75 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26217> .
16. Методичні рекомендації до самостійної роботи з теми "Визначений інтеграл" навчальної дисципліни "Вища математика" для всіх студентів денної форми навчання / Л. М. Малярець, Л. М. Афанасьєва, К. О. Ковальова. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (100 Мб). – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – Режим доступу : <http://library.hneu.edu.ua/catalog> .
17. Методичні рекомендації до самостійної роботи з теми "Диференціальні рівняння" навчальної дисципліни "Вища математика" / Л. М. Малярець, К. О. Ковальова, Л. М. Афанасьєва. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (48,3 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – Режим доступу : <http://library.hneu.edu.ua/catalog>
18. Higher Mathematics. Guidelines to independent work on the topic "Integral Calculus" for Bachelor's (first) degree students of subject area 12 "Information Technology" [Electronic resource] / compil. by A. Rybalko, K. Stiepanova; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. – E-text data (2,18 КБ). – Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2020. – 47 p. – The title screen. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24507> .